

อรสา บุญมีรติ 2557: ผลการจัดกลุ่มแม่โครีดนมและการใช้อุปกรณ์ตรวจการเป็นสัดต่อ
ประสิทธิภาพการตรวจการเป็นสัด ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สัตวศาสตร์)
สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ภาควิชาสัตวบาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำเริญ เทียงธรรม, Ph.D. 62 หน้า

การวางแผนจัดการแม่โคในช่วงหลังคลอดอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้การเช็ค
สัดได้สะดวกยิ่งขึ้น การทดลองนี้ศึกษาผลของการนำเทคนิคการจัดกลุ่มแม่โครีดนม และการใช้
อุปกรณ์ช่วยตรวจการเป็นสัดจากพฤติกรรมการขึ้นป็นกันในกลุ่มแม่โครีดนม ในระบบการผลิต
โคนมแบบปล่อยอิสระในคอกต่อประสิทธิภาพตรวจการเป็นสัด และอัตราการได้รับการผสมใน
โครีดนม โดยจัดแม่โคในกลุ่มการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 ตัว ดังนี้ กลุ่ม 1 ใช้การสังเกต
พฤติกรรมเป็นสัด (G) และกลุ่ม 2 ใช้อุปกรณ์ช่วยตรวจการเป็นสัดจากการขึ้นป็นติดไว้ที่โคนหาง
(ชื่อทางการค้า Estrus alert[®] ; G⁺) บันทึกข้อมูลแม่โคโดยการสังเกตด้วยตาเปล่าเมื่อพบว่าแผ่นสีถูก
ขูดเปลี่ยนจากสีดำเป็นสีแดงเกินกว่า 50 % โดยถือว่าเป็นสัด และบันทึกข้อมูลแม่โคตัวที่ได้รับการ
การผสมเทียม ทดสอบความแตกต่างทางสถิติของอัตราตรวจการเป็นสัด และอัตราการได้รับการ
ผสม เปรียบเทียบ 2 กลุ่ม โดยใช้ค่า Chi-Square test (Test For Independence) ผลการศึกษาพบว่า
อัตราการเป็นสัด (Oestrus detection rate) ของกลุ่ม G (2/9) และ G⁺ (9/9) มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) ส่วนอัตราการได้รับการผสม (Submission rate) ของกลุ่ม G (5/7)
และ G⁺ (4/9) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่เมื่อพิจารณาความสำเร็จ
ของการตรวจการเป็นสัดในระยะเวลา 45 วัน พบว่าในกลุ่ม G⁺ สามารถตรวจพบการเป็นสัดได้
ครบทุกตัว คือ 9/9 ตัว (100 %) ก่อนกลุ่ม G ซึ่งพบการเป็นสัดเพียง 2/9 ตัว (22.2 %) ในระยะเวลา
45 วัน แสดงให้เห็นว่าการใช้อุปกรณ์ตรวจการเป็นสัดจากการขึ้นป็น (Heat mount detectors)
ในฝูงแม่โครีดนมทำให้ประสิทธิภาพการตรวจสัดสูงขึ้น แม้ว่าจะได้ค่าอัตราการได้รับการผสมไม่
ต่างกัน แต่ก็มีจำนวนแม่โคได้รับการผสมมากขึ้น